

Nieformalne osiedla w Hawanie i *proyectos comunitarios* - wykluczenie społeczne i oddolne strategie jego przewycięzania we współczesnej Kubie

Celem niniejszego projektu jest podjęcie refleksji na temat nieformalnych osiedli w Hawanie oraz zgłębieniu roli *proyectos comunitarios* – projektów społeczno-kulturalnych, które podejmują działania na rzecz mieszkańców zmarginalizowanych dzielnic. Poprzez długotrwałe badania etnograficzne polegające na obserwacji uczestniczącej oraz wywiadach pogłębionych z elementami biografii, a także poprzez codzienną współpracę ze społecznością, zamierzam podjąć refleksję na temat marginalizacji społecznej na Kubie, nieformalnych praktyk ekonomicznych, strategii przetrwania oraz działań podejmowanych na rzecz przełamywania tej marginalizacji.

Badania skupione będą wokół zmarginalizowanej społeczności zamieszkującej obrzeża Hawany. Na tę społeczność składają się zarówno rodziny, które osiedliły się w tym miejscu jeszcze przed zwycięstwem rewolucji w 1959 roku w nadziei na lepsze życie, jak i przybyszy z większości rolniczych, wschodnich prowincji Kuby, którzy opuścili swoje miejsca zamieszkania na skutek głębokiego kryzysu ekonomicznego lat 90. oraz jego długotrwałych konsekwencji. Ze względu na nieformalny charakter osiedla, mieszkańcy mają utrudniony dostęp do socjalistycznego systemu opieki i żyją w nierzadko skrajnej biedzie. Większość mieszkańców osiedla to afro-Kubańczycy i jest ono znane z silnej obecności specyficznych dla Kuby kultów synkretycznych. Jest to również miejsce aktywnych działań jednego z *proyectos comunitarios*, który ma na celu polepszenie jakości życia tej społeczności. W zaawansowanych stadiach projekt zamierzam zebrać materiał porównawczy wśród innych projektów działających w zmarginalizowanych osiedlach Hawany.

Motywacją do podjęcia projektu jest zaproponowanie odmiennej optyki patrzenia na procesy przemian społeczno-ekonomicznych na Kubie. W miejsce refleksji na temat turystyki i z jej punktu widzenia, zamierzam podjąć się zgłębienia tematyki biedy, wykluczenia oraz strategii ich przełamywania, w których splatają się kwestie rasy, klasy, czy gender, w miejscach, które umykają turystycznemu spojrzeniu. Równocześnie, poprzez oparcie badań na literaturze dotyczącej badań nad projektami rozwojowymi i nieformalnymi osiedlami w Ameryce Łacińskiej w połączeniu z refleksją na temat przemian post-socjalistycznych w Europie Środkowo-Wschodniej, projekt pozwoli na dogłębne zbadanie roli nieformalnych ekonomii jako codziennych strategii przeżycia we współczesnej Kubie.